

การบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

Modern Public Administration Towards Becoming a Smart City with Innovation and Technology of Chachoengsao Province

มติชน ชูทับทิม, กมลพร กัลยาณมิตร, สติธย์ นิยมญาติ และ ชูชีพ เปียदनอก
Matichon Chuthaptim, Kamolporn Kalyanamitra, Satit Niyomyaht and Chuchee Biadnok

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Faculty of Political Science, Bangkokthongburi University, Thailand.
E-mail: samjung369@hotmail.com

Received May 19, 2024; Revised August 29, 2024; Accepted August 30, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา และ 3) เสนอแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้บริหารภาคเอกชน และนักวิชาการ จำนวน 20 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปความแบบพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ มีการบูรณาการร่วมกัน พัฒนาแพลตฟอร์มใหม่ ๆ มาสนับสนุนการให้บริการประชาชน พัฒนาศักยภาพบุคลากร เสริมสร้างการเปิดข้อมูลต่อสาธารณะให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรให้มีความยืดหยุ่น กระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น

2) ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรภาครัฐยังขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้เป็นเอกภาพ การมีงบประมาณที่จำกัด ระบบและวัฒนธรรมของการทำงานของภาครัฐไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และผู้บริหารบางส่วนยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของเทคโนโลยี

3) แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ควรบูรณาการการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น พัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการจัดหาเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาใช้ปรับปรุงการทำงาน รวมทั้งปรับปรุงการให้บริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; เมืองอัจฉริยะ; นวัตกรรมและเทคโนโลยี

Abstract

This research objectives were 1) to analyze the current state of modern public administration becoming a smart city with innovation and technology, 2) to study the problems and obstacles of modern public administration becoming a smart city with innovation and technology, and 3) to propose the guidelines for modern public administration becoming a smart city with innovation and technology of Chachoengsao Province. The research was qualitative. The key informants in this study were government administrators, government officials, private sector executives, and 20 academics by a purposive selection. The research tool was a structured interview. Data were analyzed by a descriptive summary. The results found that

1) The current state of modern public administration becoming a smart city with innovation and technology of Chachoengsao Province included integration, developed new platforms to support public services, develop personnel potential, strengthen the openness of information to the public as an organizational culture, and changed the culture of the organization to be flexible, stimulated personnel to be more creative,

2) The problems and obstacles of modern public administration becoming a smart city with innovation and technology of Chachoengsao Province was found that public sector personnel still lack enthusiasm for self-development, and lacked of skills in digital technology. Data from government agencies were still unable to be linked into unity, having a limited budget. The system and culture of government work was not conducive to modern public administration and some executives still do not realize the importance of technology,

3) The guidelines for modern public administration becoming a smart city with innovation and technology of Chachoengsao Province was found that they should be integrated and worked together more, developed the potential of government personnel in technology. Organizational executives must create an atmosphere and conditions that were conducive to becoming a digital organization. Technology and innovation were procured to improve work, including improving the service to be comprehensive at a single point.

Keywords: Public Administration; Smart City; Innovation and Technology

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้นในทำนองเดียวกันทั่วโลกคือ กระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นเมือง (Urbanization) ส่งผลให้เกิดการกระจุกตัวของทรัพยากรเพื่อใช้ใน เขตเมืองและทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำกับชนบทเพิ่มขึ้น กระบวนการดังกล่าวส่วนใหญ่จะเกิดใน ประเทศกำลังพัฒนา ทั้งนี้ ความสำคัญของเขตเมือง คือ ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการซึ่ง มีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 80 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก โดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็น เมืองมีส่วนทำให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน หากมีการบริหารจัดการให้ปัจจัยการผลิตมีผลิตภาพเพิ่มขึ้น ด้วยนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ (ชัยรัตน์ โตศิลา, 2559) ประมาณการว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ของแต่ละประเทศมากกว่าร้อยละ 80 มาจากเขตเมือง มีการเคลื่อนย้ายของประชากรเข้าสู่เขตเมืองมากกว่าปีละ 70 ล้านคน การเพิ่มขึ้นของประชากรในเขตเมืองจึง

ส่งผลกระทบต่อสภาพเมืองและมีความซับซ้อนมากขึ้น การดำเนินโครงการพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีความเป็นไปได้ อย่างแน่นอน โดยจะต้องเริ่มจากความตั้งใจของบุคลากรในพื้นที่ที่จะต้องมีความเข้าใจในเรื่องของเมืองอัจฉริยะ รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สามารถปฏิบัติได้จริงอย่างยั่งยืน (ภาฝิน จิตต์มิตรภาพ และ คณะ, 2565)

จากบริบทของการเติบโตอย่างรวดเร็วของเมือง เป็นความท้าทายของผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องของนานา ประเทศในการหาข้อสรุป เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้ กับของชนเมือง และสร้าง ความยั่งยืนของเมือง แนวคิด การจัดการเมืองที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน เป็นหนึ่งใน แนวทางที่จำเป็น และมีความต้องการ มากที่สุด คือ การจัดการเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ที่เป็นรูปแบบการพัฒนาเมืองบนพื้นฐานของการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ร่วมกับการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาระบบต่าง ๆ ของเมือง (Myeong et al., 2018) สำหรับประเทศไทย การประกาศนโยบายขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy) ที่จะเน้นการผลักดันเมืองอัจฉริยะ ให้เป็นกลไกที่จะสร้างโอกาสในการขยายตัวของเศรษฐกิจ ในระดับพื้นที่ให้ดีขึ้น (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) แต่มีคำถามต่าง ๆ ตามมาว่า การที่จะ ผลักดันให้มีความสำเร็จและเกิดความยั่งยืนได้เช่นเดียวกับประเทศที่พัฒนาเมืองอัจฉริยะมาแล้วมีองค์ประกอบ อะไรบ้าง วิธีการจะเป็นอย่างไร และควรจะเป็นอย่างไรบ้างจึงจะเหมาะสม และสอดคล้องกับวิถีความเป็น ไทย การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ ถือเป็นแผนการพัฒนาเมืองที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ “Thailand 4.0” เพื่อให้เป็นที่ อยู่อาศัยในอนาคต โดยคำนึงถึงมิติเรื่องคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนถึงความสะดวกสบาย และ ความปลอดภัย มีการจัดการเรื่องการประหยัดพลังงาน เป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา และแหล่งความรู้ที่สำคัญ มีการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการทรัพยากร และบริการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมในอนาคต (อารยะ ปรีชาเมตตา, 2561)

จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดในกลุ่มภาคตะวันออก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาค ตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งมีการลงทุนในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมประเภทต่างๆ การท่องเที่ยว และบริการจำนวนมาก มีประชากรแฝงที่โยกย้ายเข้ามาอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ทั้งภายใน จังหวัดฉะเชิงเทรา (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2564) ปัจจุบัน จังหวัด ฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัด 1 ใน 3 ของจังหวัดในเขตพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก และได้รับคัดเลือกจาก คณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็น “พื้นที่เมืองใหม่สำหรับการอยู่อาศัย” นอกจากนี้ จังหวัดฉะเชิงเทรายังได้รับการคัดเลือกให้เป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะภายใต้แนวทาง Thai Way of Life ซึ่งจะได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองพักอาศัยชั้นนำรองรับการขยายตัวของกรุงเทพฯ มีสภาพแวดล้อม น่าอยู่และทันสมัย ในลักษณะเป็นเมืองอัจฉริยะ ที่มีพื้นที่สีเขียว มีการเดินทางสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งมีระบบการ จัดการสาธารณูปโภคที่เป็นระดับมาตรฐานสากล อีกทั้งยังมีศักยภาพพัฒนาขยายเมืองรอบด้าน และตอบโจทย์การ เป็นเมืองใหม่สำหรับอยู่อาศัยที่ทันสมัยระดับสากล การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนาได้หลายด้าน มีมิติที่ สำคัญ 7 ด้านคือ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) 4) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) 5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล, 2565)

ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษารื่อง การบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและ เทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทราทำให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นองค์ความรู้ใหม่และเป็นข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) ให้กับหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจในระดับ

นโยบาย หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดความทันสมัย สอดรับกับทิศทางการพัฒนาท่ามกลาง
ความท้าทายใหม่ ๆ ในปัจจุบันนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วย
นวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วย
นวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย

Hersey et al. (2001) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลและ
กลุ่มบุคคล ซึ่งพร้อมด้วยปัจจัยทางการบริหารได้แก่ เครื่องมือต่าง ๆ งบประมาณและเทคโนโลยี เพื่อจะนำองค์การ
ไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

แนวทางในการพัฒนาให้เข้าสู่การเป็นภาครัฐทันสมัย

1. ปรับรูปแบบการให้บริการของรัฐบาลรูปแบบเดิมไปสู่การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัลอย่าง
เป็นระบบ
2. สร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานกลางของศูนย์ข้อมูลภาครัฐผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศ
(Government Information Network: GIN) รวมทั้งเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและบูรณาการ
ข้อมูลข้ามหน่วยงานผ่านระบบดิจิทัลที่รองรับการทำงานและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลภาครัฐร่วมกันอย่างมี
ประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีทำให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive
Technologies) เกิดการแข่งขันกันทุกด้าน โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งทำให้การสื่อสารระหว่างประชาชนกับ
ประชาชน และการสื่อสารระหว่างประชาชนกับรัฐมีช่องทางที่หลากหลายและรวดเร็วฉับพลัน การเปลี่ยนแปลงนี้
ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารราชการแผ่นดินและระบบการให้บริการประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิด
ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานที่โปร่งใส ยึดถือการเปิดเผยข้อมูลเป็นปกติ (Default) ตรวจสอบ
ได้ในทุกขั้นตอน

แนวคิดเกี่ยวกับเมืองอัจฉริยะ (Smart City)

เมืองอัจฉริยะ หรือ Smart City เป็นรูปแบบการประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัล หรือข้อมูลสารสนเทศและ
การสื่อสารในการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของบริการชุมชน เพื่อช่วยในการลดต้นทุน และลดการบริโภคของ
ประชากร โดยยังคงเพิ่มประสิทธิภาพให้ประชาชนสามารถอยู่อาศัยได้ในคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น Smart City เป็น
โครงการที่หลาย ๆ เมืองทั่วโลก พยายามพัฒนาให้เข้ากับยุค 4.0 โดยการเอาเทคโนโลยีมาผสานกับการใช้ชีวิตของ
ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านการขนส่ง การใช้พลังงาน หรือโครงสร้างพื้นฐาน ที่จะทำให้เมืองที่สะดวกสบายเหมือน
ในฝัน เกิดขึ้นได้จริง ทั้งยังทำให้ประชาชนอยู่ดีมีสุขกันด้วย แนวคิด Smart City เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนา
อย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี Internet of Things (IoT) ซึ่งเป็นรากฐานในการเชื่อมโยงอุปกรณ์หรือสิ่งของ

รอบ ๆ ตัวเข้ากับโครงข่ายการสื่อสารแบบอินเทอร์เน็ต รวมไปถึงการวางผังเมืองที่ชาญฉลาด รองรับการใช้ชีวิตที่สะดวกสบายรูปแบบการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City เป็นการสร้างเมืองที่จะมีการเติบโตอย่างยั่งยืน เน้นการจัดสมดุลของสิ่งแวดล้อม ประหยัดพลังงาน และเลือกใช้พลังงานสะอาด จึงช่วยลดปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหามลภาวะทางอากาศ น้ำเสีย ขยะ การระบายน้ำ ช่วยส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดี คุณภาพอากาศที่ดี เพิ่มพื้นที่สีเขียว และลดปรากฏการณ์เกาะความร้อน (Heat Island Effect)

ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2564) ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ มี 7 ด้าน ดังนี้

1. สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และติดตามเฝ้าระวัง สิ่งแวดล้อมและสถานะแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดการน้ำ การดูแลสภาพอากาศ การเฝ้าระวังภัยพิบัติตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
2. การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ประสิทธิภาพ และความปลอดภัยในการเดินทางและขนส่ง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต เช่น การบริการด้านสุขภาพให้ประชาชนมีสุขภาพและสุขภาวะที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ การเพิ่มความปลอดภัยของประชาชนด้วยการเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรม ไปจนถึงการส่งเสริมให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม
4. พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ในระบบ รวมถึงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความหลากหลายทางสังคม
5. พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเมือง หรือใช้พลังงานทางเลือกอันเป็นพลังงานสะอาด (Renewable Energy) เช่น เชื้อเพลิงชีวมวล ไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน และไฟฟ้าจากพลังงานอื่นๆ เป็นต้น
6. เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ สร้างให้เกิดความเชื่อมโยงและความร่วมมือทางธุรกิจ และประยุกต์ใช้นวัตกรรม ในการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนธุรกิจ (เช่น เมืองเกษตรอัจฉริยะ เมืองท่องเที่ยวอัจฉริยะ เป็นต้น)
7. การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีทั้งหมด จำนวน 20 คน ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้บริหารภาคเอกชน และนักวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย การบริหาร เป็นผู้ปฏิบัติงาน เป็นผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบ เฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยเจาะจงเลือกผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล หรือเรื่องนั้นโดยตรงและรู้เรื่องที่ท้าววิจัยได้ศึกษา (เมธรัตน์ จันตะนิ, 2565) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารภาครัฐจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย หรือบริหารนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 2 เจ้าหน้าที่ภาครัฐจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีส่วนในการปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารภาคเอกชนจังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีส่วนได้เสียจากการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4 คน

กลุ่มที่ 4 นักวิชาการ ผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการภาครัฐ และด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 4 คน

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) เกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1) การศึกษาจากเอกสาร เอกสารที่จะใช้ในการวิจัย เช่น ตาราวิชการ หนังสือพิมพ์ออนไลน์ วารสารวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ งานวิจัย รวมถึงเอกสารทางราชการ ต่าง ๆ อาทิ เอกสารการประชุม นโยบายระเบียบ แผนยุทธศาสตร์ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารภาครัฐ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้บริหารภาคเอกชน และนักวิชาการ จำนวน 20 คน

3) การสังเกต เป็นการเข้าไปศึกษาพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยการเฝ้าดูปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีระเบียบวิธี (สุภางค์ จันทวนิช, 2554) การวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participative Observation) คือ ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การให้บริการแก่ประชาชน สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของเมือง รวมถึงรูปแบบในการดำเนินชีวิตของประชาชนอีกด้วย รวมถึงพฤติกรรมในการทำงานของบุคลากรภาครัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้ ผู้วิจัยจัดกลุ่มประเด็นข้อความ (Word Grouping) ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์และสังเกตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้เห็นได้ง่ายและมีความชัดเจน ถือเป็นการสะสางข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ (สุภางค์ จันทวนิช, 2554) ทำการตีความ (Interpretation) ข้อความโดยอาศัยนำแนวคิด ทฤษฎี และ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการตีความ ร้อยเรียงเนื้อหาสาระจากการวิเคราะห์ออกมาเป็นลำดับการเกิดขึ้นก่อน-หลังตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย นำเสนอในแบบพรรณนาความ (Description)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับการทำงานขององค์การให้มีความทันสมัย สร้างระบบการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบบริการของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดฉะเชิงเทราให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นภาพเดียว

1.2 การนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการกิจของภาครัฐ พบว่า องค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราได้จัดหาและนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์การภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น และมีการพัฒนาแพลตฟอร์มใหม่ ๆ มาสนับสนุนการให้บริการประชาชน

1.3 การเพิ่มทักษะบุคลากรเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูล หรือใช้งานข้อมูล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การสร้างนวัตกรรม รวมถึงการสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับกระบวนการทำงานขององค์การที่มีการปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย

1.4 การเปิดข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล พบว่า องค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราได้พัฒนาปรับปรุงข้อมูลขององค์การตนเองให้อยู่ในรูปของข้อมูลดิจิทัลเพื่อความสะดวกในการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อีกทั้งการเสริมสร้างการเปิดข้อมูลต่อสาธารณะให้เป็นวัฒนธรรมขององค์การ

1.5 การสร้างระบบนิเวศในการทำงานที่ส่งเสริม พบว่า มีการสร้างการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์การให้มีความยืดหยุ่น กระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ปลูกฝังค่านิยมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แต่จากการดำเนินการพบว่าบุคลากรยังไม่ให้ความสำคัญร่วมมือ ไม่พร้อมปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขณะที่ผู้บริหารองค์การบางส่วนยังคงไม่เปิดกว้าง ไม่ยอมเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ หรือรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ ยึดติดกับรูปแบบการทำงานเดิม ๆ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรภาครัฐยังขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้เป็นเอกภาพ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บริการประชาชน การมีงบประมาณที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในองค์การ ระบบและวัฒนธรรมของการทำงานของภาครัฐมีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน กฎ ระเบียบจำนวนมาก ทำให้ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐบางส่วนยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในองค์การ

3. แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลการวิจัย พบว่า หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราควรบูรณาการการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อสร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยสมบูรณ์ ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในด้านเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กร รวมทั้งปรับปรุงการให้บริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา แยกเป็นแต่ละปัจจัยดังนี้

1.1 การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับการทำงานขององค์กรให้มีความทันสมัย สร้างระบบการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบบริการของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดฉะเชิงเทราให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นภาพเดียว สอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงพลังงาน กระทรวงคมนาคม และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเมืองอัจฉริยะซึ่งมีแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เน้น 5 เสาหลักสำคัญ ดังนี้ เสาหลักที่ 1 การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้นแบบ เสาหลักที่ 2 การปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ เสาหลักที่ 3 สร้างกลไกบริหารจัดการในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอัจฉริยะไปสู่ เสาหลักที่ 4 ผลักดันเมืองอัจฉริยะด้วยการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม เสาหลักที่ 5 ส่งเสริมการจับคู่ข้อมูล ตลอดจนเข้าถึงการเชื่อมโยงและการใช้งานข้อมูล (Engineering Today, 2020) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พลัง ว่องกิตติพัฒน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการขับเคลื่อนนโยบาย “หาดใหญ่เมืองอัจฉริยะ” ของเทศบาลนครหาดใหญ่ : การศึกษาทั่วโลก ความคืบหน้า และอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการบูรณาการร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมิตา เต็มเพ็ญ (2563) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของสาธารณรัฐประชาชนจีน: กรณีศึกษา นครเซี่ยงไฮ้ ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่สำคัญในการพัฒนา คือ กำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะและสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

1.2 การนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการกิจของภาครัฐ พบว่า องค์กรภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราได้จัดหาและนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์กรภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น และมีการพัฒนาแพลตฟอร์มใหม่ ๆ มาสนับสนุนการให้บริการประชาชน สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทรา วิสัยทัศน์: “เมืองน่าอยู่ น่าเที่ยว น่าลงทุน พัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ EEC” ประเด็นการพัฒนาที่ 5 : การพัฒนาศักยภาพพื้นที่ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในเขต EEC (5.4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และพัฒนาสู่การพัฒนาเมืองอัจฉริยะแห่ง EEC ด้วย นวัตกรรมและเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐณิชา ไชยประเสริฐ (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งและเป็นองค์กรหลักในการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุ่งเรือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อสร้างการบริหารจัดการท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

1.3 การเพิ่มทักษะบุคลากรเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล พบว่า มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีดิจิทัล การวิเคราะห์ข้อมูลหรือใช้งานข้อมูล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การสร้างนวัตกรรม รวมถึงการสร้างความรู้ความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อให้บุคลากรภาครัฐสามารถปฏิบัติงานสอดคล้องกับกระบวนการทำงานขององค์กรที่มีการปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับแนวคิดของ เกสรา ศักดิ์มณีวงศ์ (2561) กล่าวว่า องค์กรที่สามารถตอบรับกระแสโลกดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะพบว่าบุคลากรในทุกระดับชั้นนั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงให้สัมฤทธิ์ผล นอกจากการทำให้พนักงานเข้าใจถึงความสำคัญ และรู้สึกตื่นตัวกับการเปลี่ยนแปลง องค์กรยังจำเป็นต้องให้พนักงานมีความสามารถที่เหมาะสม ทั้งนี้ความสามารถของบุคลากรสำหรับองค์กรดิจิทัลนั้นนอกจากต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยี (Digital-Proficiency Workforce) ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญ์ณัชชา ไชยประเสริฐ (2565) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาศักยภาพผู้บริหารและข้าราชการท้องถิ่นให้มีความเป็นมืออาชีพสูง ยึดหลักการทำงานที่รวดเร็วแม่นยำและตอบสนองต่อความต้องการของภาคประชาชนในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นในทุกมิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และณัฐพล บัวเปลี่ยนสี (2565) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพทักษะด้านดิจิทัลของทรัพยากรมนุษย์สำหรับองค์กรภาครัฐสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะของจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพทักษะด้านดิจิทัลของทรัพยากรมนุษย์สำหรับองค์กรภาครัฐสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย 5 มิติ คือ 1) ทักษะการรู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น 2) ทักษะการเข้าใจนโยบายกฎหมายและมาตรฐาน 3) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา 4) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผนบริหารจัดการและนำองค์กร และ 5) ทักษะการใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

1.4 การเปิดข้อมูลภาครัฐให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล พบว่า องค์กรภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราได้พัฒนาปรับปรุงข้อมูลขององค์กรตนเองให้อยู่ในรูปของข้อมูลดิจิทัลเพื่อความสะดวกในการใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ อีกทั้งการเสริมสร้างการเปิดข้อมูลต่อสาธารณะให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2564) ลักษณะของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) เป็นเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ คุณปลื้ม (2566) พบว่า แนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในการพัฒนาองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น คือการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) เพราะสามารถใช้เทคโนโลยีในการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างระบบและการสื่อสาร มีการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.5 การสร้างระบบนิเวศในการทำงานที่ส่งเสริม พบว่า มีการสร้างการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กรให้มีความยืดหยุ่น กระตุ้นให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ปลุกฝังค่านิยมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แต่จากการดำเนินการพบว่าบุคลากรยังไม่ให้ความร่วมมือ ไม่พร้อมปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขณะที่ผู้บริหารองค์กรบางส่วนยังคงไม่เปิดกว้าง ไม่ยอมเปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ หรือรูปแบบการทำงานใหม่ ๆ ยึดติดกับรูปแบบการทำงานเดิม ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์พัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งภูมิภาคอาเซียน (SEAC) (2564) องค์กรยุคใหม่ต้องปฏิรูปและปรับ

วิธีการบริหารจัดการองค์กรให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อตอบโจทย์โลกการทำงานยุคใหม่ ซึ่งการที่จะเริ่มปฏิวัติวิธีการบริหารจัดการองค์กรแบบใหม่ได้นั้น จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการ 1) สร้างแรงจูงใจในการทำงาน (Motivation) 2) ยึดรูปแบบการบริหารองค์กรที่ประสบความสำเร็จ (Models) 3) ปรับวิธีคิด ให้ออกจากกรอบเดิมๆ (Mindsets) และ 4) ปรับตัว พร้อมรับสิ่งใหม่ (Migration) สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ ประวันเน (2563) พบว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะเริ่มเมื่อ พ.ศ. 2556 โดยการพัฒนาเน้น 7 ด้าน ได้แก่ 1) พลเมืองอัจฉริยะ 2) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ 3) การศึกษาอัจฉริยะ 4) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 5) เศรษฐกิจอัจฉริยะ 6) การคมนาคมขนส่งอัจฉริยะ และ 7) การบริหารจัดการอัจฉริยะ

2. ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า บุคลากรภาครัฐยังขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และขาดทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูลหน่วยงานภาครัฐยังไม่สามารถเชื่อมโยงให้เป็นเอกภาพ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้บริการประชาชน การมีงบประมาณที่จำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีมาใช้ในองค์กร ระบบและวัฒนธรรมของการทำงานของภาครัฐมีขั้นตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน กฎระเบียบจำนวนมาก ทำให้ไม่เอื้อต่อการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัย และผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐบางส่วนยังไม่เล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตตา กิตติเสถียร นนท์ (2558) กล่าวว่า สาเหตุของความล้มเหลวในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ขาดการเอาใจใส่จากผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศน้อย ดังนั้น จึงขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดวิสัยทัศน์ การลงทุนหลายโครงการจึงลงทุนในลักษณะเกินความจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาฝัน จิตต์มิตรภาพ และคณะ (2565) พบว่า 1) ในด้านสภาพการณ์ปัจจุบันของความเป็นเมืองอัจฉริยะ จังหวัดภูเก็ต การพัฒนายังไม่สามารถเกิดเป็นรูปธรรมที่ยั่งยืนได้ เพราะขาดการบูรณาการด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ขาดความร่วมมือจากภาคเอกชนในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ งบประมาณที่มีจำกัด และกฎหมายที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพลัง ว่องกิตติพัฒน์ (2565) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือทัศนคติของบุคลากร และการขาดเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เหมาะสมและเพียงพอ

3. แนวทางการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า หน่วยงานภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราควรบูรณาการการทำงานร่วมกันให้มากขึ้น เพื่อสร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยสมบูรณ์ ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในด้านเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์กร รวมทั้งปรับปรุงการให้บริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว สอดคล้องกับแนวคิดของ จิตตา กิตติเสถียร นนท์ (2558) ได้สรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ซึ่งการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้ประสบความสำเร็จ ประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน ดังนี้ 1) การมีแผนการดำเนินงานที่ดี 2) การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ 3) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4) เทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม 5) การบริหารจัดการที่ดี 6) การได้รับการสนับสนุนจากผู้ใช้งาน ผู้บริหาร หรือผู้บังคับบัญชาในองค์กร 7) การควบคุมและประเมินการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ 8) วัฒนธรรมองค์กร 9) การฝึกอบรมให้ความรู้ และ 10) การแบ่งปันทรัพยากรสารสนเทศระหว่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมิตา เต็มเพิ่มพูน (2563) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ นครเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย การจัดการปกครองที่ดี นโยบาย การจัดการและองค์กร ความร่วมมือจากภาคเอกชน ความร่วมมือจากชุมชน เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับการทำงานขององค์การให้มีความทันสมัย สร้างระบบการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนารูปแบบบริการของหน่วยงานภาครัฐจังหวัดฉะเชิงเทราให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล รวมถึงการบูรณาการข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นภาพเดียว การนำระบบดิจิทัลเข้ามาใช้ในการกิจของภาครัฐ องค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราได้จัดหาและนำระบบดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานภายในองค์การภาครัฐมากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้อง และรวดเร็วมากขึ้น สามารถสร้างระบบนิเวศที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทราโดยสมบูรณ์ ควรพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภาครัฐในด้านเทคโนโลยีเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานภายใต้รูปแบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารองค์กรต้องสร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้อต่อการเป็นองค์กรดิจิทัล มีการจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ปรับปรุงการทำงานขององค์การ รวมทั้งปรับปรุงการให้บริการให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ภาครัฐควรมีการทบทวนเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติราชการให้มีความสะดวก รวดเร็ว ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และสนับสนุนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดการบริหารจัดการภาครัฐที่ทันสมัย โดยเฉพาะการสนับสนุนในด้านงบประมาณ

1.2 องค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราควรสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรภายในองค์การของตนเองอยากพัฒนาทักษะของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รองรับการขับเคลื่อน Smart City ของจังหวัดฉะเชิงเทรา

1.3 องค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราควรเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน และจัดทำข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน และการให้บริการประชาชน

1.4 ผู้บริหารองค์การภาครัฐในจังหวัดฉะเชิงเทราควรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการผลักดันการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์การ และกระบวนการให้บริการประชาชนมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีในพื้นที่อื่นเพิ่มเติม เพื่อเปรียบเทียบแต่ละพื้นที่ หรือเพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการว่าเหมือน หรือต่างกัน

2.2 ควรศึกษาประสิทธิผลการบริหารจัดการภาครัฐให้ทันสมัยสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีของจังหวัดฉะเชิงเทรา

2.3 ควรศึกษาขยายกลุ่มผู้ศึกษาให้กว้างขึ้น และเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มากขึ้นนอกเหนือจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การศึกษาเอกสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เพิ่มขึ้น เช่น การสนทนากลุ่ม การประชุมระดมสมอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). พล.อ.อ.ประจินฯ และ ดร.พิเชฐฯ ร่วมสัมมนาแผนแม่บท การพัฒนาเมืองอัจฉริยะ. สืบค้นจาก <https://goo.gl/F8LLFX>.
- จารุวรรณ ประวันเน. (2563). กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะ : กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 13(3), 267 – 284.
- ชัยรัตน์ โตศิลา. (2559). กระบวนการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมือง : บทสำรวจความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาของไทย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 13(2), 181-191.
- ดวงสมร สุทธิวงศ์กุล. (2564). การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรภาครัฐไทยสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 13(1), 197-216.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). รู้จัก “นวัตกรรม” คืออะไร มีกี่ประเภท ประยุกต์ใช้กับอะไรได้บ้าง?. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/life/2225171>
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2563). เมืองอัจฉริยะ: ความหมายและข้อควรพิจารณาสำหรับการพัฒนาเมือง. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 7(1), 3-20.
- ปรีดาพร อารักษ์สมบูรณ์ และณัฐพล บัวเปลี่ยนสี. (2565). การพัฒนาศักยภาพทักษะด้านดิจิทัลของทรัพยากรมนุษย์สำหรับองค์กรภาครัฐสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะของจังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 8(2), 239-255.
- ปาริชาติ คุณปลื้ม. (2566). การบริหารจัดการเมืองอัจฉริยะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 20(1), 99-108.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2562). *นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ภาฝัน จิตต์มิตรภาพ, ฤเดช เกิดวิชัย, พรกุล สุขสด และ ดวงกมล จันทรัตน์มณี. (2565). ปัจจัยขับเคลื่อนความสำเร็จในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ จังหวัดภูเก็ต. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 14(1), 188-202.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และ สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์. (2564). *การสังเคราะห์บทบาทเมืองอัจฉริยะที่มีผลต่อการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม : การสังเคราะห์ทอภิมาน*. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- อารยะ ปรีชาเมตตา. (2561). *เมืองอัจฉริยะกับความสามารถในการครอบครองที่อยู่อาศัย*. สืบค้นจาก <http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642391>.
- Myeong, S., Jung, Y., & Lee, K. (2018). A Study on Determinant Factors in Smart City Development: An Analytic Hierarchy Process Analysis. *Sustainability*, 10(2606), 1-17.
- Hersey, P., Blanchard, K. H., & Johnson, D. E. (2001). *Management of Organizational Behavior: Leading Human Resources*. (8th ed.). New Jersey: Prentice Hall.